

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА, СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ
І СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА:

«Філологія: англійська й німецька мови та літератури (переклад включно)»,
«Філологія: німецька й англійська мови та літератури (переклад включно)»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 035 Філологія

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська / німецька

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 03 Гуманітарні науки

Ізмаїл
2022-2023 н.р.

РОЗРОБНИКИ: проф. Шевчук Т.С., доц. Кискін О.М., доц. Савоськіна Т.О.

РЕЦЕНЗЕНТ: доц. Шикиринська О.Б.

Обговорено та рекомендовано до видання навчально-методичною радою
факультету української та іноземної філології ІДГУ
(протокол № 6 від 20.01.2023 р.)

Методичні рекомендації до атестаційного екзамену зі світової літератури
та методики її навчання / Шевчук Т.С., Савоськіна Т.О., Кискін О.М. –
Ізмаїл: ІДГУ, 2022. – 23 с.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ.....	5
ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ (МАКРОТЕМ).....	7
ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ.....	20
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ.....	21
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ.....	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до атестаційного екзамену з Теорії та історії світової літератури призначені для студентів, які отримують державну атестацію знань за освітньо-професійними програмами «Філологія: англійська й німецька мови та літератури (переклад включно)», «Філологія: німецька й англійська мови та літератури (переклад включно)».

Структура та зміст екзаменаційних завдань націлені на визначення готовності студентів-випускників здійснювати професійні функції вчителя світової літератури з метою виявлення різнобічних і глибоких знань із циклу фахових дисциплін. Екзаменаційні завдання орієнтовані на перевірку системи знань випускника та його вміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів та аргументів, оперуванням відповідним теоретичним матеріалом для доведення висловленого.

Випускник у відповіді на атестаційному екзамені:

- розкриває закономірності розвитку світового літературного процесу;
- розуміється на теоретичних аспектах літературознавства;
- підтверджує вміння застосовувати набуті знання на практиці;
- використовує навчально-методичні комплекси зі світової (зарубіжної) літератури.

Актуальним постає завдання відповідності вимог державної атестації випускників вимогам сучасної вищої школи.

Метою атестаційного екзамену є: встановлення фактичної відповідності рівня осіб, які здобувають ступінь бакалавра освітньо-професійної та практичної підготовки, набутих компетентностей вимогам стандартів освітньої діяльності відповідного рівня вищої освіти; підтвердження нормативного змісту підготовки здобувачів бакалаврського рівня: встановлення рівня обізнаності та професійної підготовленості майбутнього бакалавра з наукових досліджень у галузі 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія, спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська / німецька та застосування цих знань в інших гуманітарних сферах суспільної діяльності відповідно до вимог щодо рівня мовної та комунікативної компетентностей.

Завданнями атестаційного екзамену зі світової літератури та методики її навчання є:

- виявлення рівня засвоєння особами, які здобувають ступінь бакалавра, навчального матеріалу, набутих умінь та інших компетентностей, передбачених навчальною програмою;
- перевірка науково-теоретичної та практичної підготовки бакалаврів, виявлення їх здатності у здобутті фундаментальних та професійні орієнтованих знань, вмінні вирішувати галузі 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035

Філологія, спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська / німецька.

• перевірка підготовленості випускників до продовження навчання за більш високими освітньо-кваліфікаційними рівнями (освітніми ступенями) або в системі післядипломного навчання з урахуванням загальних вимог, передбачених стандартами вищої освіти з даного напрямку (спеціальності).

Етапи і форми проведення.

Атестація відбувається в один етап в формі усної презентації.

Відповідь надається у вигляді презентації, на її представлення відводиться 10 хвилин. Підготовка презентації з призначеної екзаменатором макротемати готується здобувачем вищої освіти за чітко визначеною структурою. Комісія оцінює уміння відібрати найважливіші факти з не менш ніж десяти наукових джерел та вміння у стислій формі презентувати найважливіше, дотримуючись певної структури відповіді. Якість вибраних джерел буде окремо розглянута і прокоментована комісією.

СТРУКТУРА ВІДПОВІДІ

Презентація має містити:

- Титульну частину, у якій визначено Тему та Композицію відповіді; відомості про здобувача освіти (ПІБ, заклад, факультет, група).
- Вступну частину, що наводить відомості про літературний період (характеристика визначних рис) та короткі біографічні факти про автора та його творчість (характеристика визначних рис його творчої манери). Біографічні відомості мають вміститися у 2-3 речення.
- Огляд науково-дослідних праць з Теми презентації. Здобувач надає огляд *монографій та дисертаційних досліджень*, близьких до проблематики макротемати та виводить на екран обкладинки цих видань. На важливі статті за темою дослідження можна посилатися лише у списку використаних джерел. Коментуючи науковий доробок з макротемати, слід віднайти інформацію про автора(ів) та усно представити їх.
- Визначення дефініцій, що використовуються та розглядаються у доповіді-презентації.
- Відповідь на проблемне питання із доказовою базою у вигляді цитат із обов'язком посиланням на джерело.
- Визначення можливості застосування теми у міждисциплінарному вимірі.
- Висновки щодо розвитку літератури в різних країнах, взаємозв'язків української та зарубіжних літератур, зв'язків літератури й мистецтва, значення української перекладацької школи в діалозі культур.
- Список використаних ресурсів.

Слайди презентації не мусять відображати ВЕСЬ текст відповіді на питання Макротемати. Здобувач освіти має можливість креативного підходу і частину відповіді надати в усній формі, але основні тези Макротемати необхідно висвітлити наочно та відобразити у паперовому варіанті.

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Завдання для перевірки фахових компетентностей з Теорії та історії світової літератури		
<p>Макротема Європейський епос античності та середніх віків: традиції і новаторство.</p>	<p>ФК 3. Володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасної літературознавчої науки. ФК 3. Володіти теоретичними літературознавчими знаннями ПРН 17. Вміння користуватися науковою літературою, аналізувати матеріал академічних підручників та навчальних посібників зі світової літератури для різних типів закладів освіти середньої школи з метою виявлення його наукової вірогідності, методичного значення та прогнозування можливих труднощів у засвоєнні навчальних програм.</p>	<p>ПРН 2. Знання сучасних наукових методів філологічних досліджень, достатню підготовку для проведення науково-дослідницької роботи в галузі філологічних наук. ПРН 8. Здатність використовувати професійно-профільовані знання, уміння й навички, досліджувати мовні та літературні явища, вирішувати практичні завдання в галузі філології. демонстрація поглиблених знань з обраної філологічної спеціальності. ПРН 7. Вільне володіння фундаментальними знаннями в галузі філології (основні концепції, праці гуманітарних наук та їх видатні представники).</p>

Зміст екзаменаційних завдань

Екзаменаційні завдання (макротеми) складені відповідно до освітньо-професійних програм «Філологія: англійська й німецька мови та літератури (переклад включно)», «Філологія: німецька й англійська мови та літератури (переклад включно)» галузі знань 03 Гуманітарні науки *спеціальності*: 035 Філологія *спеціалізації*: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська / німецька. Комплект екзаменаційних завдань містить 20 концептуальних питань (макротем), структуру яких визначає теоретичний і історико-літературний матеріал з практичними завданнями. Макротеми визначають напрям підготовки виконання екзаменаційного завдання, осмислення комплекс ключових його положень з урахуванням сучасних літературознавчих робіт.

ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

1. Міфологія як форма свідомості античного періоду і основний фактор творення культури.
2. Героїчний епос Гомера.
3. «Енеїда» Вергілія: традиції та новаторство.
4. Особливості жанрової системи античної лірики.
5. Поетика давньогрецької трагедії та її еволюція.
6. Етапи розвитку античної комедії.
7. Західноєвропейський середньовічний героїчний епос.
8. «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі: еволюція автора від середньовічної до ренесансної свідомості.
9. Метафізика любові в поезії Середньовіччя і Відродження.
10. Ідеї Відродження в романі Ф.Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель».
11. Художній світ творчості Вільяма Шекспіра.
12. Дискурс театру у французькій драматургії XVII ст.
13. Особливості розвитку Просвітництва в Західній Європі XVIII ст.
14. Німецький романтизм: романтична іронія та діалог художніх форм.
15. Художні відкриття англійських поетів «Озерної школи».
16. Своєрідність французького романтизму
17. Романтичні ідеали американської літератури.
18. Художні і релігійні шукання М.В.Гоголя.
19. Естетика реалізму у літературі Франції.
20. Англійський реалізм. Літературне життя Англії 1830-1840-х років.
21. Естетична парадигма французького символізму.
22. Модернізм – нова естетика XX ст.
23. Екзистенціалізм як філософський напрям і художній світогляд.
24. Антивоєнний роман у світовій літературі XX ст.
25. Європейська антиутопія XX ст.

**Рекомендований зміст основної частини презентації макротемати
(розділ : «Відповідь на проблемне питання»)**

МАКРОТЕМА 1

Міфологія як форма свідомості античного періоду і основний фактор творення культури.

Термін та поняття «антична література»; періодизація античної літератури. Поняття «міф», «міфологія», «міфотворчість», структура міфу. Формування грецької міфології та вплив її на формування грецької культури: космологічні та етіологічні міфи; троянський цикл міфів, його зв'язок із міфами про богів та поемою Гомера «Іліада»; відображення світогляду греків у фіванському циклі міфів; календарні міфи про Діоніса, Деметру та Персефону. Міф і грецька трагедія (Есхіл, Софокл, Евріпід). Загальне і різне в міфології Греції і Риму (зіставити пантеон богів і міфологічних героїв). Культ домашнього вогнища у давніх римлян та відображення його у літературі (Сенека, Теренцій, Плавт, Вергілій). Короткий огляд наукової літератури по античній міфології.

МАКРОТЕМА 2

Європейський епос античності та середніх віків: традиції та новаторство.

Поняття епосу. Грецький героїчний епос. Основні ідеї та структура військово-героїчної епопеї «Іліада»; поєднання в поемі фантазії, міфології з реальним зображенням життя людей і суспільних відносин. Авторська позиція в епосі. Гомер і гомерівське питання. Поняття про гекзаметр. Сюжетні та структурні особливості «Одіссея». Гомерівські сюжети у творах художньої літератури та мистецтві.

МАКРОТЕМА 3

«Енеїда» Вергілія: традиції та новаторство.

Публій Вергілій Марон як представник римського героїчного епосу; міфологічна основа поеми «Енеїди»; ідейно-художня своєрідність; продовження традицій Гомера і новаторство Вергілія (спрямованість в сучасність, мінімум екскурсів, динамічність дії, виявлення особи автора, психологізм). Детальність описів, роль художньої деталі, опис звичаїв мандрівників та земель, куди вони прибувають. Міфологічне мислення, композиційний паралелізм людського та божественного світів.

МАКРОТЕМА 4

Особливості жанрової системи античної лірики.

Значення понять «род», «вид», «жанр», «лірика», «елегія», «ямб». Образ в ліриці. Поняття про ліричного героя. Виникнення і розвиток лірики в Давній Греції; види грецької лірики : елегія (Тіртей) і ямб (Архілох); сольна (Сапфо, Алкей, Анакреонт) і хорова (Піндар); тематика грецької лірики; особливості декламаційної, сольної і хорової лірики. Поезія «малих форм» в римській літературі; творчість Катутла; оди Горація; римська елегія та її представники: Тібулл, Проперцій, Овідій; вплив античної лірики на розвиток європейської поезії.

МАКРОТЕМА 5

Поетика давньогрецької трагедії та її еволюція.

Зародження і розвиток давньогрецького театру; складові грецького класичного театру, їх призначення під час вистав; роль хору в давньогрецькому театрі; праця Арістотеля «Поетика»; поняття про катарсис і жанр трагедії. «Батько трагедії» Есхіл; відмінні риси його драматургічної манери; міфологічне підґрунтя трагедії «Прометей закутий» і трилогії «Орестея». Реформа Софокла в організації театральних вистав; трагедія про долю Фіванського царя Едіпа; своєрідність розгортання конфлікту у трагедії «Антигона»; переклади українською творів Софокла І. Франком, П. Ніщинським, Борисом Теном, А. Содоморою. Новаторство Евріпіда у драматичному мистецтві. Психологізм образів трагедії «Медея». Світове значення античної трагедії. Актуальні проблеми вивчення грецького театру в сучасному літературознавстві (аналіз 2-3 джерел)

МАКРОТЕМА 6

Етапи розвитку античної комедії.

Походження комедії і терміну комедія; специфіка античного сміху; структура давньоаттичної комедії; Аристофан – основоположник грецької комедії; тематичний

діапазон його комедій: «Ахарняни», «Хмари», «Мир», «Лісістрата», «Жаби» (аналіз 2 комедій). Становлення римської комедії; вплив фольклору і грецьких літературних зразків. Римський театр, актори і публіка. Тогата і паліата як жанри римської комедії. Образ дотепного раба в комедіях Плавта. Проблема виховання в драматургії Теренція Комедія «Брати». Характерні ознаки і прийоми комедії Плавта, Теренція; Менандр – яскравий представник новоаттичної комедії; тематичні і поетичні відмінності новоаттичної від класичної аттичної комедії. Аналіз комедій «Полюбовний суд» або «Саміянка». Менандр – майстер індивідуальної характеристики персонажів. Значення античної комедії для подальшого розвитку драматургії. Антична комедія в контексті сучасного літературознавства.

МАКРОТЕМА 7

Західноєвропейський середньовічний героїчний епос.

Героїчний епос народів Західної та Східної Європи. Зріле Середньовіччя як період розквіту героїчного класичного епосу. Жанрові ознаки епосу та героїчної епічної поеми. «Беовульф», «Пісня про Роланда», «Пісня про Нібелунгів», «Слово о полку Ігоревім» (за вибором студента). Типологічні і оригінальні ознаки віршів середньовічного епосу. Провідні теми: захист батьківщини від зовнішніх ворогів (фантастичних істот, маврів (сарацин), норманів, саксів, половців); вірна служба королю, охорона його прав і усунення зрадників; криваві феодалні міжусобиці. Формальні особливості: зачин, кінцівка, повтори, постійні епітети, детальний опис зброї, одягу тощо. Середньовічний героїчний епос як історичне джерело.

МАКРОТЕМА 8

«Божественна комедія» Данте Аліг'єрі: еволюція автора від середньовічної до ренесансної свідомості.

Данте і його час: життєвий і творчий шлях письменника. Релігійно-філософські погляди автора. «Священні сонети»: Сонет II («В своїх очах вона несе кохання...»). Утілення в II сонеті Данте краси високого почуття кохання; 19-й сонет («Щоб мучить мене...»). напруга почуттів головного героя. Символіка. Поетична мова. Історія створення «Божественної комедії». Будова «Божественної комедії» як відображення середньовічного уявлення: сенс назви «комедія»; композиційні особливості; символіка чисел, зв'язок «комедії» з жанром «видінь» або «ходінь по муках». «Пекло». Мандри колами Пекла. «Чистилище». Зустріч з Беатріче. Розповідь про її історію кохання з Данте. «Рай»: алегоричність і містичність образів. Опис Раю. Середньовічні уявлення про пекло, чистилище, рай, гріх і покарання. Відмінності від біблійного канону. Ренесансні складові: переосмислення змісту і функцій «видінь», життєстверджуючий початок, тілесна (матеріальна) насиченість образів і сцен, політичні смисли. Відображення образів «Божественної комедії» в різних видах мистецтва.

МАКРОТЕМА 9.

Метафізика любові в поезії Середньовіччя і Відродження.

Сутність і значення понять «Середньовіччя» та «Відродження»; поняття «метафізика любові»; жанри середньовічної лірики: канцона, альба, антиальба, пастурель, тенцона, романс; тема кохання в поезії трубадурів, види та відтінки любові в лицарській ліриці, її представники. Ваганти як соціальний прошарок, особливості їх художнього доробку. Зв'язок зі сміховою культурою Середньовіччя. Карнавальні образи в поезії вагантів. Поезія мінезінгерів. Вальтер фон Фогельвейде. Лірика голіардів і жонглерів. Італійське

Відродження. Франческо Петрарка – перший гуманіст доби Відродження. Збірка «Канцоньєре»: назва та композиція, оспівування краси природи та кохання до Лаури; шляхетність почуттів закоханого героя, особливості його самоспостереження. Прочитати напам'ять один із сонетів Петрарки. Традиції куртуазного кохання в творчості Данте.

МАКРОТЕМА 10

Ідеї Відродження в романі Ф.Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель».

Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель» критика на гуманістичну культуру Середньовіччя. Історія написання роману, його сюжетна основа. Педагогічні ідеї (Уважно перечитайте розділи I частини, в яких описуються педагогічні ідеї. Поміркуйте над питаннями: хто з викладачів у романі сприяв формуванню Гаргантюа як гармонійно розвиненої людини? Які елементи системи навчання і виховання, запропоновані Рабле, присутні в сучасній школі?). Осміяння загарбницької війни. Король Пікроколь. Ідеальне суспільство: Телемське абатство (найдіть опис Телемського абатства. Що означає його назва? Чим абатство відрізнялося від монастирського способу життя?). Символічна подорож; церковна реакція (перечитайте сцени опису подорожі Пантагрюеля і Панурга у фантастичні країни. В яких країнах побували подорожні? Чому вони розташувалися неподалік острова Чарівної Пляшки?). Ренесансна естетична основа роману; зв'язок з народною сміховою культурою: народно-святкові форми і образи в творі, бенкетні образи, реабілітація плоті, вільне ставлення до святинь та теорія гуманістичної освіти і виховання в романі Ф.Рабле. Підготувати на задану тему список літератури з анотаціями (до 5 джерел).

МАКРОТЕМА 11

Художній світ творчості Вільяма Шекспіра.

Творчість В. Шекспіра як унікальне явище світового масштабу. Характеристика епохи і питання авторства. Загальна характеристика комедій В. Шекспіра (фарсові, галантно-пасторальні, «синтетичні»). Система художніх образів та своєрідність художнього конфлікту комедії «Венеціанський купець». Образ Шейлоха як «вічний» літературний образ. Причини звернення В. Шекспіра до жанру трагедії. Закони драматургії В. Шекспіра. Поетична трагедія. Джерела, система дійових осіб та гуманістична проблематика трагедії «Король Лір». Трагедія «Ромео і Джульєтта»: історія створення. Конфлікт справжнього почуття і забобонів. Оспівування чистого пристрасного кохання Ромео і Джульєтти, вплив кохання на людську особистість (зміни в характерах головних героїв, їхня еволюція). Проблема життя і смерті. Трактатування фіналу. Гуманістична цінність трагедії В. Шекспіра, її популярність серед різних поколінь.

МАКРОТЕМА 12

Дискурс театру у французькій драматургії XVII ст.

Роль театру в період французького абсолютизму; Н. Буало про жанр трагедії; П. Корнель – засновник французької класичної трагедії; образи і конфлікт між обов'язком і почуттям в трагедіях П. Корнеля «Сід» і «Горацій»; відступу від класицистичних правил; новаторство трагедії Ж. Расіна, його відмінність від театру Корнеля; Драматургічна майстерність Расіна. «Андромаха» і «Федра»: авторський варіант античного міфу; ірраціональна стихія трагедії. Жанр «високої комедії» в творчості Ж.-Б. Мольєра, її

відмінні ознаки; тема релігійного лицемірства і пов'язані з нею мотиви плоті і маски в комедії «Тартюф»; фінал п'єси, його суперечливість; «Дон Жуан» Мольєра і класицистичний канон високої комедії; подвійність Дон Жуана, його «спорідненість» в інших героями високої комедії (Тартюф, Альцест) і відмінності від них; визначення типологічних особливостей та основних концептів французького театрального дискурсу XVII ст.; історико-літературна перспектива класицистичної та барокової традицій.

МАКРОТЕМА 13

Особливості розвитку Просвітництва в Західній Європі XVIII ст.

Просвітницький реалізм і його теоретики (Дідро, Лессінг); провідні Концепції Просвітництва, система жанрів художнього напрямку: філософська повість («Кандід» Вольтєра), філософсько-естетичний діалог («Племінник Рамо» Дідро), соціально-побутової і педагогічний роман («Історія Тома Джонса, знайди» Філдінга, «Еміль або виховання» Руссо. Просвітницькі ідеї у творчості Данієля Дефо: проблема «природної людини» та «людського розуму в романі «Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо»; виникнення жанру «робінзонади». Просвітництво у Німеччині, його характеристика; трагедія Гете «Фауст» як філософсько-художній синтез Просвітництва; сюжет і композиція твору; образ Фауста та ідея творчої активності. Світоглядні орієнтири та жанровий діапазон творчості Шиллера, основні етапи розвитку його драматургії. Історико-літературне значення Просвітницької літератури.

МАКРОТЕМА 14

Німецький романтизм: романтична іронія та діалог художніх форм.

Час виникнення і розвитку романтизму; походження терміна, соціально-політичні передумови романтизму; його філософські та літературні витоки; Естетичні відкриття німецьких романтиків; романтична іронія як нова форма художності в «Критичних фрагментах» Ф.Шлегеля; зв'язок між іронією і вільним змішанням літературних родів і жанрів; фрагмент як особливий романтичний жанр із своєю незавершеністю і відкритістю; фрагментарність роману Шлегеля «Люцинда»: романтичний роман про творчу особистість як нове жанрове утворення на йенському етапі німецького романтизму («Мандрування Франца Штернбальда» Л.Тіка, «Генріх фон Офтердинген» Новаліса); фрагментарність як стиль мислення Тіка і Новаліса; синкретичність ранньоромантичних романів: діалогічні відносини між прозою, поезією, філософією, музикою, живописом; трансформація новели на гейдельберзькому етапі німецького романтизму: від «нечуваної події» до фантастики і гротеску; казка як своєрідний жанр романтиків; жанрово-тематичні групи новел-казок Гофмана; фантастичне і гротескне, романтична іронія і двосвітність у Гофмана; значення німецького романтизму для подальшого розвитку літератури. Поняття про філософську казку, іронію.

МАКРОТЕМА 15

Особливості естетики англійського романтизму

Специфіка англійського романтизму: нове відчуття природи; оссіанізм; філософські основи англійського романтизму; уява, що створює, як центральна категорія філософії та естетики Блейка (аналіз 1-2-х віршів); ранній англійський романтизм – «Озерна школа»; маніфест ранніх романтиків: передмова до збірки С.Т.Колріджа і У.Вордсворт «Ліричні

балади»; демократизація англійського романтизму. Другий період англійського романтизму: Д.-Г. Байрон, П. Б. Шеллі, Д. Кітс; культ розуму як одна з категоріальних особливостей англійської поезії другого етапу; зв'язок думки з іронією. «Байронічний герой» як втілення духу романтичної епохи Англії; риси байронічного героя (мотивувати прикладами з поеми «Паломництво Чайльд Гарольда»). В. Скотт – засновник жанру історичного роману в романтичній літературі: специфіка англійського почуття історизму (з'єднання життя держави з життям людини в романі «Айвенго»); значення англійського романтизму для подальшого розвитку світової художньої культури.

МАКРОТЕМА 16

Своєрідність французького романтизму

Філософські та соціальні витоки французького романтизму. Періодизація. Зв'язок з літературою XVIII століття, протистояння класицизму. Літературні маніфести: «Досвід про революції» і «Геній християнства» Р. Шатобріана; художнє відображення естетичних поглядів письменника в повістях «Атала» (1801) і «Рене» (1802) (загальна характеристика творів); повісті Шатобріана як початок формування романтичного сповідального роману. Трактати-маніфести «Про літературу», «Про Німеччину» Жерміналь де Сталь; художнє втілення поглядів письменниць в романах «Дельфіна» і «Корінна, або Італія» (загальна характеристика творів). В. Гюго як теоретик романтизму. Передмова до драми «Кромвель»: теорія гротеску; жанр історичного роману у творчості Гюго; традиції В. Скотта в романі «Собор Паризької Богоматері» і його новаторство; ідея боротьби людини з Долею в романі Гюго. Розвиток психологічного роману у французькому романтизмі: Б. Констан («Адольф»), А де Мюссе («Сповідь сина століття», переоцінка романтичного героя і його «світової скорботи», сатиричні тенденції роману), особливості психологічного роману: самоаналіз, сповідальність, роздвоєння особистості. Значення французького романтизму для світової художньої культури.

МАКРОТЕМА 17

Романтичні ідеали американської літератури

Особливості суспільно-політичної ситуації в США у першій половині XIX століття; періодизація романтизму; подвійність як основа романтичного світовідчуття американського романтизму; формування романтичного ідеалу і його художня реалізація у творчості Д. Ф. Купера; індіанська тема в Пенталогія про Натті Бампо: конфлікт між високою мрією і реальністю, природою, яка втілює вищу істину, і руйнівним прогресом; відтворення сильних і активних характерів, що уособлюють ідеал людської особистості. Естетичні погляди Е. По, характеристика його теоретичних праць («Поетичний принцип», «Філософія творчості», «Теорія вірша»); мотиви краси, любові і смерті, з подальшою естетизацією останньої в поезії і прозі письменника (навести приклади); створення жанру класичного детектива в американській літературі; образ ідеального детектива в оповіданнях Е. По «Золотий жук» та «Вбивство на вулиці Морґ»; вплив творчості Е. По на світовий літературний процес.

МАКРОТЕМА 18

Художні і релігійні шукання М.В.Гоголя

Український колорит в ранній творчості Гоголя; світ слов'янської міфології в збірнику «Вечори на хуторі біля Диканьки»; проблема народної сміхової культури; рух від романтичних традицій до реалістичного мистецтва; «Шинель» як маніфест «натуральної

школи»; образ «маленької людини» і проблема людської гідності; маскарадний світ поеми «Мертві душі»: образи поміщиків, їх маски і символи-заступники; демонічна основа образу Чичикова; висміювання бюрократії і проблема імітації державної влади; ліричні відступи; духовна проза Гоголя; робота над книгою «Вибрані місця із листування з друзями»; прославляння патріархального побуту; проблема пробудження християнської совісті; «Роздуми про Божественну Літургію», молитви і духовний заповіт; значення творчості Гоголя. Сучасні проблеми вивчення творчості Гоголя. Гоголезнавчі наукові центри.

МАКРОТЕМА 19

Естетика реалізму у літературі Франції

Історичні умови розвитку реалізму у літературі Франції; людина і суспільство – центральна проблема французької літератури XIX ст.; творчість Ф. Стендаля; особливості світоглядних позицій письменника, його естетика («Расін і Шекспір»); тема пихатості в романі «Червоне і чорне»: наполеонівський комплекс Жюльєна Сореля; місце Стендаля в формуванні психологічного реалізму. Бальзак – зачинатель соціального реалістичного роману; естетика письменника; «Людська комедія» – грандіозна енциклопедія життя Франції першої половини XIX ст. «Гобсек» та «Батько Горіо»: влада золота та її філософія в творах, неоднозначність образів, композиція і стиль творів; Бальзак і Україна. Провідні теми в творчості П. Меріме. Особливості форми й змісту новел Меріме (аналіз 1-2 новел); традиції та новаторство у новелістиці Меріме. Провідні дослідники життя і творчості Ф.Стендаля, О. де Бальзака, П.Меріме; коротких огляд їх робіт.

МАКРОТЕМА 20

Англійський реалізм. Літературне життя Англії 30-40-х років

Витоки реалізму в англійській літературі XIX століття. Роль ідей С. Річардсона, Г. Філдінга, Т. Смоллетта в становленні реалізму. Особливості зображення соціальної проблематики в романі Ч. Діккенса «Домбі і син»; система образів і роль фіналу в поетиці роману; соціальні контрасти і духовні конфлікти в романі «Пригоди Олівера Твіста»; специфіка дитячої теми у творчості Діккенса; діккенсівський гумор; спрощеність у тлумаченні моральної проблематики; своєрідність реалізму письменника. Роман «Ярмарок марнославства» У. Теккерея; сатирична панорама англійського суспільства; смисл назви книги; твір Теккерея як «роман без героя»; образи Беккі Шарп і Емілі Седлі, авторське ставлення до героїнь; поняття снобізму і його художнє втілення в романі: гумор, іронія і сатира в зображенні життя англійської аристократії (мешканці Королівського Кроулі, лорд Стайн і ін.); новаторство Теккерея. Загальне і різне в романах Ч.Діккенса і У.Теккерея. Провідні дослідники життя і творчості Ч.Діккенса і У.Теккерея; коротких огляд їх робіт.

МАКРОТЕМА 21

Естетична парадигма французького символізму

Естетичні погляди і поезія французьких символістів (Шарль Бодлер, Артюр Рембо, Поль Верлен, Стефан Малларме, Поль Клодель, Еміль Верхарн й ін.). Філософські засади французького модернізму: двосвітність, теорія відповідностей Ем. Сведенборга. Концептосфера і хронотоп поезії французького символізму. Елементи естетизму у

французькому символізму. Міфологеми французького символізму: символ, *fin de siècle* (кінець століття), *de profundis* (з глибини), *spleen* (риторика депресії), мотив шляху.

МАКРОТЕМА 22

Модернізм – нова естетика ХХ ст.

Засновники європейської модерністської прози (М.Пруст, Дж.Джойс, Ф.Кафка); художні та психологічні відкриття модерністської прози: «потік свідомості» як художній прийом; роман «Улісс» Дж.Джойса як новий етап у розвитку філософсько-інтелектуальної і психологічної прози ХХ ст.; модерністські засади в західній поезії (П.Елюар, Т.С.Еліот, Г.Аполлінер, Р.М.Рільке й ін). Модернізм у мистецтві. Взаємодія різних видів мистецтва: вплив метафізичного живопису П.Пікассо на творчу манеру Г.Аполлінера, П.Елюара; імпресіоністична манера К. Моне – на художню практику Р.-М. Рільке, Т.Еліота, К.Гамсуна; естетика кубізму – на мову і композицію творів Г.Стайн, Г.Аполлінера; прийом кінематографічного монтажу – на романи «потіку свідомості» Дж.Джойса, М.Пруста.

МАКРОТЕМА 23

Екзистенціалізм як філософський напрям і художній світогляд

Основні течії «філософії життя» крізь призму екзистенціалістського світогляду та вплив на індивідуалістські уявлення європейського літературного модернізму. Концепція волі як основного чинника життєвої позиції індивіда (А.Шопенгауер), природа людини за Ф.Ніцше, свідоме/підсвідоме як фактори людського існування за З.Фройдом, процесуальний характер свідомості А.Бергсон), опозиція індивіда/натовпу в Х. Ортеги-і-Гассета. Оформлення філософії екзистенціалізму у працях Ж.-П. Сартра. «Екзистенціаліст мимоволі»: філософські погляди А.Камю і дискурс екзистенціалізму. Проблематика екзистенціалізму і театр абсурду в європейській та американській літературі. Екзистенціалізм як філософський напрям. Теоретичне обґрунтування в роботі Ж.-П. Сартра «Екзистенціалізм – це гуманізм». Основні питання екзистенціальної філософії. Категорії екзистенціалізму (екзистенція, свобода, відповідальність, прикордонна ситуація, проблема «іншого»). Категорія буття в екзистенціалізмі. Людина, особистість і свобода в екзистенціалізмі. Драма Сартра «Під замком» («За зачиненими дверима») і проблема «іншого». Філософія існування в романі Сартра «Нудота». Своєрідність філософських поглядів А. Камю, їх відмінність від поглядів Сартра. Трактат Камю «Міф про Сізіфа» і ставлення автора до «філософії абсурду». Повість «Сторонній» як полеміка з «філософією абсурду», концепція особистості в творі. Роман «Чума» як вираження філософської позиції Камю.

МАКРОТЕМА 24

Антивоєнний роман у світовій літературі ХХ ст.

Трагедія Першої та Другої світових війн в естетичній рефлексії письменників ХХ ст. Література «втраченого покоління» як художній феномен ХХ століття. Антивоєнна тема й антивоєнний роман в Європі й Америці (Е. Хемінгуей, Ф.-С.Фіцджеральд, Р.Олдінгтон й ін.). Тема війни в романі Е. Хемінгуея «Прощавай, зброе!». Доля російської інтелігенції в романі Б. Пастернака «Доктор Живаго». Концепція історії в романі «Доктор Живаго». Оцінка автором громадянської війни 1918 р. Аспекти сприйняття жовтневого перевороту. Авторське потрактування проблеми особистості в історії. Відродження інтересу літератури до соціальних проблем, до історії й політики в міжвоєнну добу.

Антифашистська література. Проблематика романів Е.-М. Ремарка «Три товариші», «Тріумфальна арка» в контексті літератури «втраченого покоління»: зіткнення атмосфери Третього рейху, що формується, і світу справжніх людських цінностей у романі; тема кохання і дружби в романі тема життя після війни в романі. Представники «втраченого покоління» у творах. Антивоєнний роман ХХ ст. у сучасному літературознавстві.

МАКРОТЕМА 25

Європейська антиутопія ХХ ст.

Два підходи до науково-технічного прогресу в культурології і в літературі: виправдання (утопічність такого ідеалу і його відображення в творі Е.Беллами «Через сто років» і А. де Сент-Екзюпері «Планета людей») і заперечення позитивної ролі розвитку техніки. Поняття «людина маси» в сучасній культурології, зв'язок його появи з розвитком техніки. Розвиток науково-фантастичної літератури, її функції: підготовка людини до змін, які несе прогрес; сатира – попередження про зло, що несе техніка; розвага читача. Найвидатніші фантасти світу: А.Азімов, К.Саймак, Р.Шеклі, Урсула ле Гуїн, А.Кларк, Дж.Уіндхем, С.Лем та ін. Алегорія і фантастика у творах-антиутопіях «451° за Фаренгейтом» (1953) Р.Бредбері й «Мальвіл» (1972) Р.Мерля – попередження про небезпечність ідеологічних чвар, які можуть призвести до атомної катастрофи. Антиутопія як особливий жанр наукової фантастики, ознаки цього жанру: твір-попередження; сатиричне руйнування утопії. Типологія антиутопій: антикомуністичні (Дж.Оруелл, Е.Берджес); антитехнократичні (О.Хакслі, Р.Нокс). Прийоми знеособлення в романі Є.Зам'ятіна «Ми». Цивілізаційний проект в романі Дж. Орвелла «1984». Newspeak (новомова) та її ідеологічне підґрунтя. Концепція людини в романі О. Гакслі «Який чудесний світ новий!» або «Прекрасний новий світ»; (англ. Brave new world) Кастова система суспільства споживання. Характеристика людей типу альфа, бета, гама, дельта, епсилон. Образ Дикона та його функції.

ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Екзаменаційні завдання з теорії та історії світової літератури передбачають перевірку ступеня формування у студентів навичок володіння базовими загальними знаннями, а саме: основними теоретичними поняттями, термінами, необхідними для розуміння закономірностей розвитку світової літератури і культури від античності до сучасності; розкривати специфіку і національну своєрідність світової літератури, умови її формування і розвитку; твори видатних представників світової літератури; літературознавчий аналіз та тлумачення художнього тексту; навички роботи з науковою літературою, учбовими посібниками, словниками-довідникам.

На атестаційному іспиті студент має продемонструвати:

- *знання періодизації та визначальних рис світової літератури від доби античності до сучасності; духовні здобутки й художні відкриття світової літератури; специфіку літературних напрямів; наукові теорії визначних вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо особливостей літературної спадщини кожного історичного періоду; головні етапи життєвого і творчого шляху письменників; сюжет, особливості композиції, систему образів та жанрові особливості вивчених творів; естетичне, загальнолюдське і конкретно-історичне значення видатних художніх творів; міждисциплінарні зв'язки світової літератури, зокрема мистецьку інтерпретацію провідних літературних творів у театрі, балеті, кіно, живописі тощо; принципи літературознавчої інтерпретації художніх текстів з урахуванням їх поетикальних особливостей; напам'ять зразки ліричних творів.*

- *вміння* розуміти специфіку світової літератури як мистецтва слова; розуміти її художню своєрідність; визначати типологічні зв'язки та національну специфіку літератури у конкретний історичний період; розкривати особливості індивідуального авторського стилю; характеризувати літературний твір як естетичне явище у нерозривній єдності форми та змісту; використовувати навички аналізу художнього тексту: визначити основну проблематику, сюжет, композицію, систему образів, зображувальні засоби мови; виявляти авторську позицію; критично оцінювати прочитані твори; порівнювати художні твори на тематичному, жанровому, стильовому рівнях; вільно орієнтуватись в історико-літературних та теоретичних проблемах курсу; вільно оперувати категоріальним літературознавчим апаратом; використовувати відповідну термінологію та способи вираження дисципліни в усній та письмовій формах державною мовою; формувати свою читацьку культуру, підвищувати інтерес до читання та розширювати читацький досвід.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка атестаційного екзамену визначається як середньоарифметичне усіх оцінок за екзаменаційне завдання, середньозважений бал переводиться за 100-бальною шкалою (дивись таблицю 1).

Приклад:

$$(4+5+5+5):4=4,75=93$$

Результат фіксується у протоколі засідання атестаційної комісії.

Схема формування підсумкової оцінки

<i>Оцінка за Наукову частину презентації</i>	<i>Оцінка за Практичний блок (основна частина)</i>	<i>Оцінка за висвітлення міждисциплінарного аспекту</i>	<i>Оцінка за естетичне оформлення презентації</i>	<i>Середньо зважений бал</i>	<i>Бали (за таблицею)</i>
4	5	5	5	4,75	93

Таблиця переведення середньозваженого балу у 100-бальну шкалу

<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100-бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,95–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,90–2,94	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–	75	3,85–	55	2,85–	35	2,00–	15	0,85–

	4,83		3,89		2,89		2,04		0,90
94	4,76– 4,79	74	3,80– 3,84	54	2,81– 2,84	34	1,95– 1,99	14	0,79– 0,84
93	4,72– 4,75	73	3,75– 3,79	53	2,97– 2,80	33	1,90– 1,94	13	0,73– 0,78
92	4,68– 4,71	72	3,70– 3,74	52	2,93– 2,96	32	1,85– 1,89	12	0,67– 0,72
91	4,64– 4,67	71	3,65– 3,70	51	2,89– 2,92	31	1,80– 1,84	11	0,61– 0,66
90	4,60– 4,63	70	3,60– 3,64	50	2,75– 2,88	30	1,75– 1,79	10	0,55– 0,60
89	4,55– 4,59	69	3,55– 3,59	49	2,70– 2,74	29	1,69– 1,74	9	0,49– 0,54
88	4,50– 4,54	68	3,50– 3,54	48	2,65– 2,69	28	1,63– 1,68	8	0,43– 0,48
87	4,45– 4,49	67	3,45– 3,49	47	2,60– 2,64	27	1,57– 1,62	7	0,37– 0,42
86	4,40– 4,44	66	3,40– 3,44	46	2,55– 2,59	26	1,51– 1,56	6	0,31– 0,36
85	4,35– 4,39	65	3,35– 3,39	45	2,50– 2,54	25	1,45– 1,50	5	0,25– 0,30
84	4,30– 4,34	64	3,30– 3,34	44	2,45– 2,49	24	1,39– 1,44	4	0,19– 0,24
83	4,25– 4,29	63	3,25– 3,29	43	2,40– 2,44	23	1,33– 1,38	3	0,13– 0,18
82	4,20– 4,24	62	3,20– 3,24	42	2,35– 2,39	22	1,27– 1,32	2	0,07– 0,12
81	4,15– 4,19	61	3,15– 3,19	41	2,30– 2,34	21	1,21– 1,26	1	0,01– 0,06

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Співвідношення національної шкали оцінювання

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
1-50	незадовільно

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Оцінка «5» передбачає такі вимоги:

Здобувач ос «магістр» чітко слідує структурі відповіді, представленій у Методичних рекомендаціях до презентації Макротемі зі світової літератури; демонструє творчу

самостійність, знання спеціальної літератури, інтермедіальну складову питання; тверді переконання та вміння їх захищати; має високу комунікативну культуру.

«4»

Здобувач ос «магістр» не виконує одну з вимог до презентації Макротема, при цьому добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з літературних першоджерел та наукової літератури, володіє інтермедіальною складовою питання й аргументовано викладає його; висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних відхилень і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання.

«3»

Здобувач ос «магістр» володіє необхідними вміннями для осмислення Макротема, однак при її презентації не виконує 25 % вимог до структури відповіді. Може знайти нові приклади та інтерпретувати інтердисциплінарні зв'язки, однак не демонструє належне знання наукової літератури, має труднощі з наданням критичної оцінки. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

«2»

Здобувач ос «магістр» не виконує 50% вимог до структури відповіді, не знає визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та науковій літературі Макротема, демонструє відсутність критичного мислення та вміння узагальнити матеріал.

Оцінку за атестаційний екзамен виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка визначається як середня з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань. Оцінювання результатів складання атестаційних екзаменів здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань (Положення про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії в ІДГУ; діючого Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС).

Оцінювання результатів складання атестаційних екзаменів здійснюється

- за 100-бальною шкалою:

90–100 балів – **«відмінно»**;

70–89 балів – **«добре»**;

51–69 бали – **«задовільно»**;

50 балів та менше – **«незадовільно»**.

Рішення ЕК про оцінювання результатів атестаційних екзаменів приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів ЕК, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голова комісії має вирішальний голос. Підсумковий середній бал за атестаційний екзамен визначається як середній з балів (не нижче 51) за кожен вид екзаменаційних завдань (якщо інше не визначено програмою екзамену).

Система оцінювання результатів навчання базується на наступних основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання повинні бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – бути єдиними щодо всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і повністю визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, хто оцінюється, відігравати роль одного з найголовніших мотиваційних чинників добросовісної професійної підготовки і бути позитивним внеском у здійснення завдань освітньої програми.

Рівні навчальних досягнень студентів:

Оцінка	100- бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінно (5 б.)	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Добре (4 б.)	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно (3 б.)	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільно (2 б.)	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ:

комп'ютерні, мультимедійні засоби

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Монографії, посібники, словники, довідники

1. Абрамович С. Д. Священні книги людства. Веди, Авеста, Біблія, Коран / С.Д. Абрамович. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 192 с. (Серія «Бібліотека вчителя зарубіжної літератури»)
2. Бандура О. Теорія літератури в тезах, дефініціях, таблицях: Навчальний довідник / О. Бандура, Г. Бандура. – К.: Шкільний світ, 2008. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Волощук Е. Технэмайевтике: Теория и практика анализа літературного произведения / Е. Волощук, Б. Бегун // Тема. – 1997. – № 1-2. – 248 с.
3. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гринчак Н.І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
4. Зарубіжна література ХІХ століття: Посібник [за ред. О. М. Ніколенко, В. І. Мацапури]. – К.: ВЦ «Академія», 1999. – 360 с. (Серія «Відкритий урок»)
5. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: Навчальний посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М.В. Кузьменко та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 496 с. (Серія «Альма матір»)
6. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. – Тернопіль: Астон, 2002. – 259 с.
7. Куцевол О. М. Світ Шекспіра. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 288 с. (Серія «Бібліотека вчителя зарубіжної літератури»)
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства [за ред. А. Волкова]. – Чернівці: Золоті литаври, 2011. – 636 с.
9. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 445 с.
10. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с. (Серія «Notabene»)
11. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі / І. Мойсеїв. – К.: Генеза, 2003. – 256 с.
12. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму / Д.С. Наливайко, К. О. Шахова. – К.: Заповіт, 1997. – 464 с.
13. Ніколенко О. М. Бароко. Класицизм. Просвітництво. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 224 с. (Серія «Бібліотека словесника»)
14. Ніколенко О. М. Романтизм у поезії (Г. Гейне, Дж. Г. Байрон, А. Міцкевич, Г. Лонгфелло). – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – 176 с. (Серія «Бібліотека словесника»)
15. Ніколенко О. М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії / О. М. Ніколенко, В. І. Мацапура. – К.: Педагогічна преса, 2004. – 128 с.
16. Нямцу А. Є. Міф. Легенда. Література / А. Є. Нямцу. – Чернівці: Рута, 2007. – 520 с.
17. Нямцу А. Е. Основы теории традиционных сюжетов / А. Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 2003. – 80 с.
18. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу / А. Ситченко. – К.: Ленвіт, 2004. – 304 с.

19. Словник художніх засобів і тропів / автор-укладач В. Ф. Святовець. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 176 с. (Серія «Notabene»)
20. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія [за заг. ред. Д. С. Наливайка]. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2009. – 487 с.
21. Таранік-Ткачук К. В. Від Вітмена до Маркеса: Матеріали до уроків зарубіжної літератури / К. В. Таранік-Ткачук. – Тернопіль: Мандрівець, 2005. – 196 с.; Біла церква: Дельфін, 2011. – 220 с.
22. Чижевський Д. І. Порівняльна історія слов'янських літератур / Д. І. Чижевський. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 288 с. (Серія «Альма-матер»)
23. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя: Історико-естетичний нарис / Б. Б. Шалагінов. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 1994. – 360 с.

Періодичні фахові видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – К.: Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>
2. Зарубіжна література: науково-методична газета. – К.: Шкільний світ: <http://literatura@1veresnya.com.ua>
3. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. – Харків: Основа.
4. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. – К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <http://www.slovoichas.in.ua>

7. Освітні електронні ресурси

Сайти бібліотек

1. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Libraryoftheworldliterature – originaltextsandtranslations): <http://ae-lib.narod.ru>.
2. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>.
3. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
4. Дитячий сайт «Казкар»: <http://kazkar.at.ua/>
5. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
6. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrlib.com>.
7. [Львівська обласна бібліотека для дітей](http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/) : <http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/>
8. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>
9. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
10. Оліференко С.М. Мандрівка Інтернет-сторінками світової літератури: Посібник-довідник для вчителів і учнів. – Київ: Грамота, 2007.